

Επτά αρχιτεκτονικά γραφεία «σχεδιάζουν» το σπίτι της πανδημίας

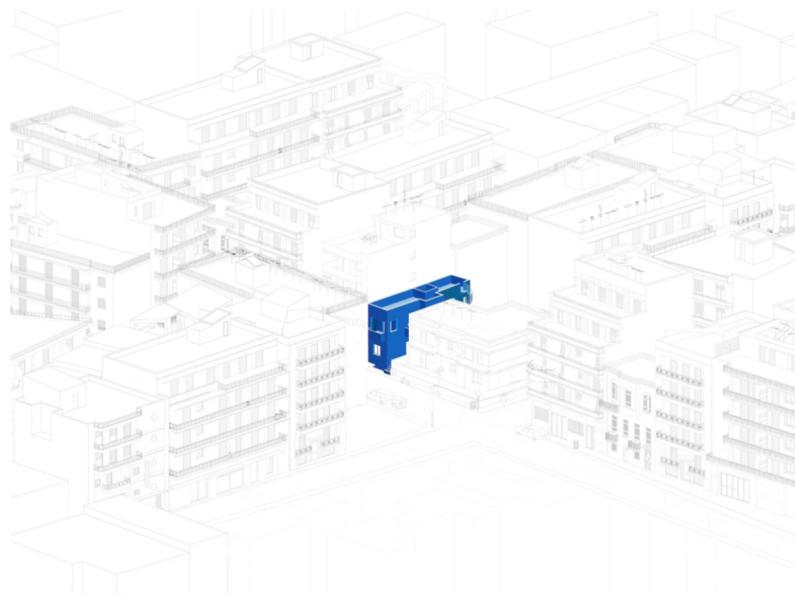
Επτά ομάδες αρχιτεκτόνων σχεδιάζουν το παρόν παντρεύοντας εργαλεία του παρελθόντος με τη σύγχρονη ματιά τους, σκιταόρους, προβληματίζονται και μας προβληματίζουν για το παρόν και το μέλλον της κατοίκησης.

Εικονογράφηση: Έλλη Παπαχριστοπούλου/ *Cadu αρχιτέκτονες*

Ζοή Παρασκευή

27.11.2020

Mην παίρνεις τα προβλήματα της δουλειάς σπίτι σου». Πόσες φορές σας το έχουν πει ή το έχετε πει. Κι αν είστε από εκείνους που έτσι κι αλλιώς το εφαρμόζουν, σίγουρα κάπου θα το έχετε ακούσει, πρόκειται για μια χιλιεπωμένη συμβουλή.

Προφανώς χρησιμοποιείται μεταφορικά, οι σκοτούρες δεν μπαίνουν σε τοάντες. Όμως σε μια συνθήκη πρωτόγνωρη, στην καραντίνα που έφερε μια πανδημία ξαφνικά το σπίτι μας πρέπει να μας χωρέσει για περισσότερες ώρες απ' ότι συνήθως. Σε αυτό εργαζόμαστε, σε αυτό ξεκουραζόμαστε.

Στον τρόπο που κατοικούμε πόλεις σαν την **Αθήνα**, τα προβλήματα που ανακύπτουν ξεκινάνε από το αν μια οικογένεια μπορεί να δραστηριοποιείται παράλληλα, για μήνες σε λίγα τετραγωνικά και φτάνουν μέχρι το πόση σημασία έχουμε δώσει τελικά στον πιο προσωπικό μας χώρο.

Τον έχουμε εξοπλίσει επαρκώς; Μήπως τον έχουμε παραφορτώσει; Γιατί εκείνο το μπαλκόνι που απουσιάζει από το σπίτι μας φαινόταν αχρείαστη πολυτέλεια όταν υπογράφαμε το συμβόλαιο;

Στην **φετινή Ψηφιακή Ολλανδική εβδομάδα design** με θέμα «**H Νέα Οικείότητα**», το γραφείο των **South** παρακολούθησε την «έναν οραματιστρία» Lidewij Edelkoort να συνδύαζει καθημερινά, χρηστικά αντικείμενα από τη συλλογή της με έργα σύγχρονης τέχνης. Τα τοποθέτησε σε δύο διαφορετικά κτίρια που βρίσκονται σε κοντινή απόσταση. Με αυτό τον τρόπο, ο επισκέπτης βίωσε την απόσταση και το κενό μεταξύ έργων τα οποία στέκουν απομονωμένα. Όπως περιέγραψε η Edelkoort, «η πανδημία μας αφήνει με ένα απέραντο κενό. Αυτό το κενό, που προέρχεται από την απομόνωση, το φόβο και την ανασφάλεια που βιώνουμε ως νέα πραγματικότητα, δημιουργεί συναισθήματα μελαγχολίας». Η ίδια ονομάζει αυτή τη νέα κατάσταση «**H Νέα Μελαγχολία**».

Το γραφείο των **ECUAL** μας γυρνάει πίσω στη δεκαετία του '60, όταν ένας νέος τρόπος κατοίκησης εμφανίστηκε στη Δανία και τις γύρω βόρειες ευρωπαϊκές χώρες, το λεγόμενο co-housing. Δεν είναι γνωστός στην Ελλάδα, –«ακόμα», όπως σημειώνει η ομάδα- συνήθως μεταφράζεται ως «**υστέγαση**» και δεν χρησιμοποιείται καυρίως για επιχειρήσεις. Η συνεταιριστική κατοικία – μπορεί να αφορά ένα κτίριο ή και μια οιλόκληρη γειτονιά, όπου παρέχονται κοινόχρηστες εγκαταστάσεις, κοινωνικοί χώροι, εσωτερικοί ή εξωτερικοί. Εκεί, «ο καθένας μπορεί έχει την επιλογή της ιδιωτικότητας και της κοινωνικοποίησης όποτε το επιθυμεί».

Τα παραπάνω δεν είναι σκόρπιες σκέψεις, είναι οι συνειρμοί αρχιτεκτόνων όταν τους ζητήσαμε να δημιουργήσουν το σπίτι της εποχής που βιώνουμε. Αν μπορούσαν να προβλέψουν ότι μια πανδημία είναι προ των πυλών ποιες θα ήταν οι προτεραιότητές τους στον σχεδιασμό της κατοικίας που θα μας παρέδιδαν, σε ποια υλικά και ποιες χρήσεις θα έδιναν έμφαση;

Επτά γραφεία, **επτά ομάδες αρχιτεκτόνων** σχεδιάζουν το παρόν παντρεύοντας εργαλεία του παρελθόντος με τη σύγχρονη ματιά τους, σκιταόρους, προβληματίζονται και μας προβληματίζουν για το παρόν και το μέλλον της κατοίκησης.

**Αναζητώντας την «απαγορευμένη αστικότητα»
με τις [Amalgama Architects](#)**

Hέννοια του «ευάλωτου» αποτελεί ίσως κλειδί για την κατανόηση των μεταβολών στην πόλη της πανδημίας. Αυτό που ζούμε σήμερα είναι η **διαβίωση με συγκεκριμένους όρους και συνθήκες ανασφάλειας**. Η καθημερινή άσκηση, η επίσκεψη στον φούρνο, στο φαρμακείο ή η βόλτα με τον σκύλο μας έχουν φορτιστεί με ένα αιόθημα επιτήρησης και φόβου. Η αποούνθεση της δημόσιας ζωής και η διαρκής μεταβολή των σχέσεων που την ορίζουν, αναδεικνύουν έντονα την παρουσία μας πόλης μέσα στην πόλη, μιας αστικής ζωής εγκλωβισμένης μέσα στον ιδιωτικό χώρο της κατοικίας. Τι συμβαίνει με τα κτίρια μας;

«Επιζητούμε δύο πράγματα από τα κτίρια», αναφέρει ο Άγγλος συγγραφέας John Ruskin. Θέλουμε να μας προστατεύουν και να μας μιλάνε, να μας μιλάνε για οπιδήποτε σημαντικό. Η αρχιτεκτονική μέσα από το πρώτα αυτό δεν αποτελεί μόνο ένα μέσο που προστατεύει το ευάλωτο σώμα μας από τις δυνάμεις της φύσης. Πέρα από την δυνατότητα που μας δίνει η κατοικία -το καταφύγιο μας- να αναμετρηθούμε με τους φόβους μας, να προστατευτούμε από το απρόβλεπτο και να αποτραβηχτούμε στην ιδιωτικότητα που μας προσφέρει, μπορεί αντίστοιχα να **συμβάλει στην κοινωνικοποίηση** και να γεννήσει ελπίδα. Την ίδια στιγμή που μας κάνει να αντιλαμβανόμαστε το βάθος και τη γη, μας φέρνει αντιμέτωπους με την ανύψωση.

Έτσι, ο χώρος που κατοικούμε -ανάλογα με τις ποιότητες του- μπορεί να εγείρει συναισθήματα και να απελευθερώσει αισθήσεις, όπως την ασφάλεια αλλά και την ανησυχία, τη μοναξιά αλλά και την αλληλεγγύη. Πώς θα βίνεις κάποιος τον εγκλεισμό σε έναν απομακρυσμένο τόπο -μακριά από τη φυσική παρουσία των συνανθρώπων του να τον περιβάλλουν, ακόμη και αν είχε την δυνατότητα επικοινωνίας μέσω μιας ψηφιακής οθόνης;

Οδός Μπουμπουλίνας, Αθήνα 16 Απριλίου, 2014. Φωτογραφία: Παναγιώτης Τζάμαρος

Σημαντικό αντίκτυπο του εγκλεισμού είναι η παύση -για δεύτερη φορά- της συνθήκης παρουσίας και συνάντησης μέσα στην πόλη, οδηγώντας μας σε αναζήτηση χώρων, όπου θα μπορέσουμε να ανακτήσουμε την απαγορευμένη αστικότητά μας. Τόπος διμέρευσης και κοινωνικοποίησης -το μπαλκόνι- αποτελεί τον χώρο της κατοικίας που μας προσφέρει αυτή τη δυνατότητα. Δημιουργεί μια σχέση αμφιδρομού, καθώς πρόκειται για έναν χώρο που παρατηρούμε αλλά και μας παρατηρούν, έναν τόπο θέας και θέασης ταυτοχρόνως. Εν μέσω συνθηκών απαγόρευσης της κυκλοφορίας, μας δίνει την δυνατότητα αλληλεπίδρασης με τους γύρω μας μια φυσική παρουσία και όχι μέσα από τις «ανηλίες» ψηφιακές πλατφόρμες.

Τόσο μέσα όσο και έξω, το μπαλκόνι συνομιλεί εξίσου με την κατοικία αλλά και την πόλη. Πρόκειται για αυτόν τον ενδιάμεσο χώρο όπου οι όροι ανάμεσα στο ιδιωτικό και το δημόσιο αναστρέφονται, ένας τόπος συνάντησης και μετάβασης ανάμεσα σε δύο χώρους, όπου οι συμπειριφορές και οι κανόνες εναλλάσσονται. Με αυτή την εναλλαγή συντελείται μια αποκάλυψη της εσωτερης αλήθειας και ζωής του σπιτιού, καθώς βγαίνοντας προσφέρουμε τον εαυτό μας στη δημόσια θέα και επικοινωνία. Αυτός ο ενδιάμεσος χώρος -εμπειριέχοντας την έννοια του κατωφλιού- ρίχνει γέφυρες ανάμεσα στην ιδιωτική μας ζωή με την πόλη.

*Το σπίτι κοιτάζει τον δημόσιο δρόμο
και τη θάλασσα
με λογική τεσσάρων παραθύρων,
χαρογελώντας στερεότυπα
μ'ένα πλατύ πορτοκαλί²
μπαλκόνι²*

«Βιογραφικός πίνακας», Κική Δημουλά, Συλλογή ΕΠΙ ΤΑ ΙΧΝΗ, 1963

**Οι Cadu πιστεύουν ότι στην πανδημία
χρειαζόμαστε χώρους που απέχουν από
αποκλεισμούς**

Mπαίνοντας στη δεύτερη καραντίνα κατά τη διάρκεια της πανδημίας, επαναλήθε στην επιφάνεια η σημαντικότητα του δημοσίου στη ζωή όλων μας. Από τη δημόσια υγεία ως το δημόσιο λόγο και το δημόσιο χώρο, **το δημόσιο ξαναπάίρει το ρόλο που του αντιστοιχεί ως σημαντική παράμετρος στην οργάνωση και τη λειτουργία της κοινωνίας και της πόλης.** Η πόλη που όσο αφιλόξενη κι αν είναι, ο/η καθένας/μία μας βρίσκει τους λόγους και τον τρόπο να οικειοποιηθεί μέρη της και να την αγαπήσει, να ζήσει και να κινηθεί μέσα της, ξαφνικά έγινε απόμακρη και δυσπρόσιτη.

Κι από την άλλη το ιδιωτικό, το σπίτι, το οποίο ξαφνικά αναλαμβάνει πολύ σημαντικότερο ρόλο απ' αυτόν που του αναλογεί. Γίνεται γραφείο, σχολείο, χώρος παιχνιδιού, συνάντησης, εκτόνωσης και σωματικής ασκησης, χώρος πλήρους διαβίωσης για τους κατοίκους του και επιπλέον χωρίς επισκέπτες. Όλη η ζωή, που ως τώρα απλονόταν στον εκτός κατοικίας ιδιωτικό και δημόσιο χώρο περιορίζεται στους χώρους του σπιτιού. Καθώς οι εμπειρίες από το έξω περιορίζονται προσωρινά στο μέσα, το σπίτι αποτελεί τη μοναδική **νησίδα οικειότητας** που φιλοξενεί όλο και περισσότερο χρόνο, εμπειρίες και προσδοκίες των κατοίκων του.

Όπως με όλες τις αρχιτεκτονικές ερωτήσεις, έτσι κι εδώ η απάντηση για το σπίτι την εποχή της πανδημίας δεν είναι μονοσήμαντη. Δεν υπάρχει μία απόλυτη και σωστή απάντηση και σίγουρα η όποια απάντηση δεν μπορεί εξ ορισμού να είναι ίδια για όλους. Δεν μπορεί να υπάρξει ένας γενικός κανόνας ή μία διαδικασία ρουτίνας που θα οδηγήσει στο «κωστό» σπίτι. Άλλωστε το ποσοστό των ανθρώπων που έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν το σπίτι και τη θέση του, να διαμορφώσουν (πέρα από απλές διακοσμητικές παρεμβάσεις) ή ακόμη περισσότερο να κατασκευάσουν το σπίτι τους είναι σχετικά μικρό. Όπως το βλέπουμε, **η αρχιτεκτονική** για κάθε σπίτι -πριν ή μετά την πανδημία- **ξεκινάει από το μηδέν και δεν τελειώνει, ακόμη και μετά την κατοίκηση** του από τους χρήστες του. Αυτό που σχεδιάζουν οι αρχιτέκτονες, κατασκευάζεται και συνεχίζει να ζει και να εμπλουτίζεται με τις εμπειρίες των κατοίκων του.

Αυτό που η πανδημία φέρνει στο προσκήνιο είναι η ανάγκη για **χώρους που δεν οδηγούν σε αποκλεισμούς** και μοναξιά, αλλά αντίθετα προκύπτει η ανάγκη να είναι προσιτοί και ευμετάβλητοι, για διαμορφώσεις που διευκολύνουν την επικοινωνία και την κατάργηση -μεταφορική ή κυριολεκτική- του ορίου μεταξύ του μέσα και του έξω και για τη δυνατότητα να «κεπικοινωνεί» με το περιβάλλον και το δημόσιο χώρο και μέσω αυτού και με τους γύρω σου.

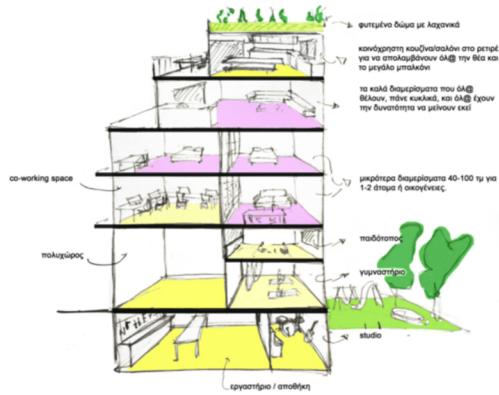
**Οι ECUAL υπενθυμίζουν έναν τρόπο κατοίκισης
για να ζούμε και να κοινωνικοποιούμαστε
συνεταιριστικά**

Pώς θα σχεδιάζαμε ένα σπίτι με τις σημερινές συνθήκες; Το πιο πιθανό είναι ότι δεν θα ήταν ένα σπίτι μόνο, αλλά ο συνδυασμός πολλών μαζί. Ένα ιδανικό σπίτι για την εποχή που ζούμε θα ήταν αυτό που θα έλυνε το πρόβλημα της απομόνωσης και της μοναξιάς. Η μοναξιά αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της εποχής μας, για όλες τις ηλικίες και η κατάσταση στην οποία ζούμε τους τελευταίους μήνες -όπου η μοναξιά έχει μετατραπεί σε εγκλεισμό- έρχεται να το ευρύνει.

Το co-housing είναι πιο προσιτό και εφικτό για τους νέους- οι οποίοι δεν έχουν συνήθως αρκετά χρήματα να νοικιάσουν κάτι μόνοι τους- να συστεγαστούν. Οικογένειες μπορούν να μεγαλώνουν τα παιδιά τους με παρέα και να αλληλοβοθητούνται. Ηλικιωμένοι/ες μπορεί να έχουν στήριξη και δεν χρειάζεται να μεγαλώνουν μόνοι τους, ούτε και να πληρώνουν μόνιμη παρουσία βοήθειας.

Επιπλέον, η συστέγαση μπορεί να προσφέρει ποικίλες άλλες διευκολύνσεις: Μία κοινή εργαλειοθήκη όπου μπορούν τα εργαλεία να μοιράζονται. Μία **μεγάλη κοινόχρηστη κουζίνα** (εκτός των ιδιωτικών) για όσους θέλουν να τρώνε με μεγάλη παρέα. Κοινά πλυντήρια. Χώρο για τα παιδιά, ή κοινωνικός χώρος για μεγάλους. Γυμναστήριο, εργαστήριο, μουσικό στούντιο ακόμα και χώρο για καλλιέργεια. Άλλα το πιο σημαντικό που μπορεί να προσφέρει είναι αρκετό ανοιχτό κοινόχρηστο χώρο.

Στην διάρκεια της πρώτης καραντίνας είδαμε για πρώτη φορά τις ταράτσες να γεμίζουν καθώς είναι ο μοναδικός εξωτερικός κοινόχρηστος χώρος μιας πολυκατοικίας. Δημιουργώντας κατοικίες συστέγασης οι κάτοικοι θα έχουν τη **δυνατότητα της κοινωνικοποίησης στους κοινόχρηστους χώρους, δυνατότητα ανεκτίμητη** κυρίως σε εποχές περιορισμού κινήσεων και καραντίνας που ζούμε σήμερα.

Οι co-hab στην Αθήνα προσπαθούν εδώ και κάποια χρόνια να προσωρίσουν την ιδέα αυτή η οποία εφαρμόζεται εδώ και καιρό στο εξωτερικό. Μια άλλη αντίστοιχη προσπάθεια που έγινε στην Αθήνα εστιασμένη στην **συνένωση ακάλυπτων** για την δημιουργία ενός ενιαίου μεγαλύτερου κοινού ακάλυπτου χώρου για όλο το οικοδομικό τετράγωνο, ενώ υφίσταται το νομοθετικό πλαίσιο, συνάντηση πολλές δυσκολίες αλλά βρίσκεται στην ίδια κατεύθυνση.

Η πανδημία είναι μια αφορμή για τη **συνειδητοποίηση της σπουδαιότητας του χώρου που ζούμε** και οι παραπάνω προτάσεις φιλοδοξούμε να μην παραμείνουν ιδέες, άλλα άμεσα να προσωρίσουμε στην υλοποίηση τους. Τέτοιες προτάσεις, μπορούν να ανταποκρίνονται τόσο σε υψηλές απαιτήσεις (παραδείγματα στην Ελβετία), όσο και να δίνουν λύσεις στην έλλειψη κοινωνικής κατοικίας στην Ελλάδα.

Οι **lowfat architecture + interiors** διαπιστώνουν ότι πρέπει να επιστρέψουν τα χωλ υποδοχής στα σπίτια

Oι καταστάσεις που ζούμε είναι πρωτόγνωρες. Το σπίτι είναι πλέον το κέντρο αναφοράς μας τόσο στην επαγγελματική όσο την κοινωνική μας δραστηριότητα.

Θα ήταν ιδανική η κατοίκηση σε μονοκατοικίες, με την άνεση ενός κήπου και την πολυτέλεια κοντινών περιπάτων έξω από τον πυκνό αστικό ιστό. Άλλα αυτή δεν είναι η πραγματικότητα για το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού. Το αστικό διαμέρισμα αποτελεί την συνθήκη για τους περισσότερους και θα ήταν εύλογό να αναρωτηθεί κανείς με ποιους τρόπους θα μπορούσε να βελτιώσει το περιβάλλον του ώστε η διαμονή μέσα να γίνει πιο λειτουργική και ευχάριστη.

Διαφαίνονται 3 βασικοί άδονες για αυτές της προσαρμογές: Εργασία από το σπίτι, υγιεινή, αναψυχή.

Εργασία: Η αύξηση των ποσοστών τηλε-εργασίας, απαίτησε τη δημιουργία χώρου εργασίας μέσα στο σπίτι. Στους περιορισμούς χώρου οι αρχιτέκτονες έχουν ήδη απαντήσει με λύσεις όπως **έπιπλα γραφείων που κρύβονται** όταν δεν χρησιμοποιούνται και αξιοποίηση των κατάλληλων σημείων της κατοικίας ώστε η εργασία να είναι ευχάριστη.

Υγιεινή: Η επιστροφή στο σπίτι σε συνθήκες πανδημίας με τη χρήση των ΜΜΜ και την οποιαδήποτε επαφή με κόσμο φαίνεται να ξαναφέρνει στο προσκήνιο την ανάγκη ύπαρξης ενός **χωλ υποδοχής**. Το χωλ είναι μια τυπική διαρρύθμιση που συναντάμε στα διαμερίσματα των πολυκατοικιών στις δεκαετίες του '50 και του '70. Εκεί τοποθετούνται τα φορεμένα ρούχα και υποδήματα πριν την είσοδο στα ενδότερα της οικίας. Επίσης, οι αρχιτέκτονες έχουν δώσει λύσεις με την χρήση κατάλληλων επίπλων.

Αναψυχή: Συμπληρωματικά του Netflix και της τηλεόρασης προτείνουμε την αξιοποίηση της βεράντας και του μπαλκονιού. Ένας μικρός κήπος στο μπαλκόνι δεν είναι δύσκολο να συντηρηθεί και η ενασχόληση με τα φυτά είναι πραγματικά πολύ χαλαρωτική. Οι Κινέζοι ανέπτυξαν την **τέχνη των μπονσάι** διότι προστάθησαν πάντοτε να μιμηθούν τη Φύση και να τη φέρουν κοντά, στα σπίτια τους. Τα αστικά μπαλκόνια μπορούν εύκολα να μεταμορφωθούν σε μικρούς κήπους και να λειτουργήσουν ως μικρές οάσεις στην νέα μας πραγματικότητα.

Οι **Micromega** θα έφτιαχναν το μπάνιο ανοιχτό σε υπαίθριο χώρο, με φυσικό φως και φυτά

Mετά από την εμπειρία του lockdown νομίζουμε ότι θα επανέλθουν σε μεγαλύτερο βαθμό ζητήματα ιδιωτικότητας και συγκατοίκησης. Οι πολλαπλοί χώροι της καθημερινότητάς μας και η επιτέλεση των διαφορετικών κοινωνικών μας ρόλων μέσα σε διαφορετικές ομάδες έχουν αντικατασταθεί από έναν χώρο -το σπίτι μας, και από μία ομάδα -τα άτομα με τα οποία έχουμε βρεθεί σε καραντίνα. Αυτή η αναγκαστική και ταυτόχρονη ουσιέγαση ρόλων και λειτουργιών συνχά αποβάίνει εκρηκτική.

Ξαναβλέποντας τις ανάγκες μιας κατοικίας, μέσα από την οπτική των πολλαπλών συστεγάσεων, διαπιστώνουμε ότι ο χώρος καλείται να φέρει πολλές χρήσεις, ταυτόχρονα. **Η μετά covid19 κατοικία δεν μπορεί να είναι open plan.** Τα άτομα που συγκατοικούν, είτε οικογένεια, είτε φίλοι, πρέπει να έχουν ο καθένας το δικό τους προσωπικό χώρο. Παράλληλα, οι ανοικτοί χώροι είναι σημαντικοί, και αυτοί σε διάφορες κλίμακες. Το βασικό χαρακτηριστικό του ιαπωνικού σπιτιού, αυτό της εισόδου ως μεταβατικού χώρου επανεξετάζεται. Ο χώρος όπου αφήνεις μεταφορικά αίλλα και (κυρίως) κυριολεκτικά τον έξω κόσμο όταν εισέρχεσαι στο σπίτι σου, ο χώρος που αφήνεις μάσκα, παπούτσια, πανωφόρι, τσάντα, πλένεις τα χέρια, είναι πλέον κάτι παραπάνω από ένα απλό χωλ, αποκτά σημασία και υπόσταση. Προχωρώντας, **η κουζίνα είναι ένα χώρος ζωτικός**, αποτελεί τη σπιτική θαλπωρή, έχει φώς, χώρο για αρωματικά φυτά, τραπέζι για φαγητό, είναι χώρος σπιτικής συναναστροφής, γόνιμης και ουσιαστικής.

Στο σπίτι που θα σχεδιάζαμε, το σαλόνι είναι ο χώρος που βρίσκεται κανείς καθημερινά για διασκέδαση και δουλειά. Και εκείνος που θα φέρει γωνιές που μετατρέπονται σε γραφεία, σε μικρούς χώρους απομόνωσης με ελαφρά χωρίσματα. Οι γονείς είναι δίπλα στα παιδιά αλλά και στο θέλουν, απομονωμένοι. **Τα υπνοδωμάτια αποτελούν ξεχωριστή ζώνη**, δεν έχουν ηλεκτρονικές συσκευές, αποτελούν χώρους πρεμιάς και στοχασμού. Οι οιδόνες μένουν μακριά, ούτως άλλως μας συνοδεύουν όλη μέρα.

Καθώς το μπάνιο αποτελεί μάλλον το μόνο δωμάτιο όπου μπορεί κανείς να απομονωθεί σε ένα πολυπληθές σπίτι, το φανταζόμαστε ως δωμάτιο προσωπικής απομόνωσης κι ευζώιας, και όχι μόνο ως χώρο αποκλειστικά για τις συγκεκριμένες φυσικές ανάγκες. Ανοιχτό σε υπαίθριο χώρο, με φυσικό φως και φυτά.

Ο χώρος αδιαμφισβήτητα επιρρεάζει βαθιά την ψυχολογία μας. **Την πρώτη εβδομάδα του lockdown λάβαμε το εξής μήνυμα: «μένω σπίτι με μεγάλη ευγναμοσύνη για αυτό που σχεδίαστε για μένα». Η μεγαλύτερη ικανοποίηση είναι όταν αναγνωρίζεται η δουλειά μας και επιρρεάζεται θετικά, ασυνείδητα ή συνειδητά, τη ζωή εκείνου που κατοικεί το χώρο.**

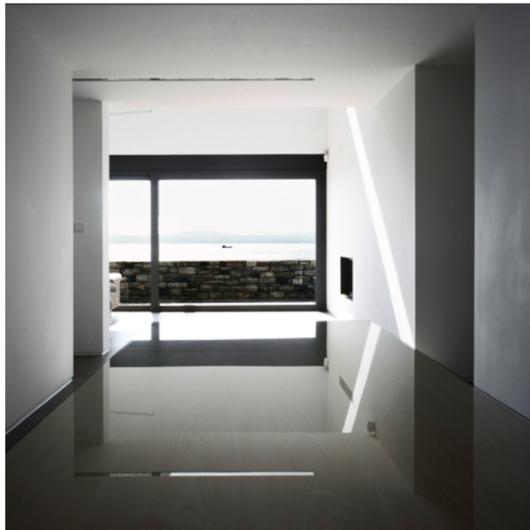
Οι South architecture θεωρούν σημαντικό να διατηρηθεί η ζωτική σχέση του ανθρώπου με τη μοναδική σταθερά, αυτή της φύσης

Mε την ομιλία της στην ψηφιακή Ολλανδική εβδομάδα design, η **Lidewij Edelkoort** σίγουρα δεν μας δίνει απαντήσεις για το πώς θα είμαστε μετά την πανδημία. Περισσότερο μας χαρίζει εμπειρίες για να πιστούμε και να συνεχίσουμε, όπως λέει. Καθώς οι άνθρωποι περνούν περισσότερο χρόνο στο σπίτι, και ο εξωτερικός κόσμος φαίνεται περισσότερο χαοτικός από ποτέ, για εμάς είναι εξίσου σημαντικό να διατηρηθεί η ζωτική σχέση του ανθρώπου με τη μοναδική σταθερά. Αυτή της φύσης.

Για παράδειγμα, σχεδιάζοντας χώρους έχουμε κατανοήσει πλέον ότι ο φυσικός εξαερισμός, ο ηλιασμός, είναι στοιχεία που δημιουργούν ένα αίσθημα ευφορίας και υγείας. Επίσης έχουμε καταλάβει, ότι **φυσικά υλικά**, όπως η πέτρα, το ξύλο ή το δέρμα δίνουν ζεστασιά και ασφάλεια γιατί εμπεριέχουν επιπλέον και το στοιχείο της κειρωναξίας, δηλαδή κάποιο ανθρώπινο χέρι τους εκεί δώσει μορφή. Και με αυτό μπορούμε να συνδεθούμε.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, εμείς ως αρχιτέκτονες εντείνουμε ακόμα περισσότερο τη συζήτηση με τους πελάτες, για τι τις κάνει χαρούμενους και ασφαλείς. Δηλαδή τείνουμε σε μια ακόμα περισσότερο **ανθρωποκεντρική αντίληψη του χώρου**, η οποία επαναφεύρισκει, εστίαζει και αναδεικνύει πάλι σε πρώτο πλάνο αυτήν ακριβώς την απλότητα του κατοικείν.

Στο γραφείο κυρίως σχεδιάζουμε και κατασκευάζουμε μόνιμες κατοικίες, τις οποίες αντιμετωπίζουμε ως κατοικίες διακοπών. Χρησιμοποιούμε φυσικά υλικά, απόλιτη σχεδιασμό σε μια στενή σχέση με τη φύση. Άλλα και αντίστροφα. Όταν σχεδιάζουμε μια παραθεριστική κατοικία, την αντιμετωπίζουμε ως μόνιμη. Φανταζόμαστε δηλαδή τον άνθρωπο να κατοικεί εκεί για πάντα, μέσα στη σταθερά της φύσης.

Λεπτομέρεια εσωτερικού από το Πυργόσπιτο I, μια μόνιμη κατοικία στη Μεσσηνιακή Μάνη που κατασκευάστηκε το 2012 (φωτογραφία Εριέτα Απτάλη)

Οι **v+k architects** οραματίζονται τα σπίτια ως υποδοχείς δράσης που μας προκαλούν

Kαλούμαστε να απαντήσουμε ή καλύτερα να σκεφτούμε για το πως η αρχιτεκτονική θα μπορούσε να συμμετέχει σε αυτή τη «νέα» πραγματικότητα. Να σκεφτούμε τι ήταν η κατοικία πριν την έναρξη της πανδημίας.

Πώς είχε διαμορφωθεί ως **βιωμένος χώρος**. Τι σχέση είχε με τις υπόλοιπες καθημερινές δραστηριότητες, την εργασία, την εκπαίδευση, τις κοινωνικές συναναστροφές. Η πρόθεση: να καταθέσουμε, να μοιραστούμε τις σκέψεις γύρω από το θέμα αυτό, που μας απασχολεί.

Στο σχεδιασμό μιας κατοικίας, ενός διαμερίσματος, δεν λαμβάνεται πολλές φορές υπόψη ο άνθρωπος που θα κατοικήσει και οι ανάγκες του, λειτουργικές, αλλά και βαθύτερες.

Να σκεφτούμε, πώς έχουν διαμορφωθεί οι ανάγκες των κατοίκων; Οφείλουμε να συμβάλλουμε στην ουσιαστική κατανόηση της αρχιτεκτονικής, αποκαλύπτοντας ή καλύτερα δίνοντας την δυνατότητα στους κατοίκους να εκφραστούν μέσω του χώρου.

Εξάλλου η κατοίκηση είναι μια προσωπική υπόθεση.

Οι χώροι θα έπρεπε να είναι υποδοχείς δράσης που μας προκαλούν, να μπορούμε να απελευθερώσουμε σε αυτούς «δόλοφονημένες επιθυμίες και προσδοκίες», όπως έλεγε ο Χρόνης Μίσσιος.